

BILTEN

12

MART 2010.

O PITANJIMA UNUTRAŠNJIH POSLOVA
Evropske unije i Srbije

- Centar za civilno-vojne odnose
- Beogradski centar za ljudska prava
- Forum za bezbednost i demokratiju

- Urednik: Saša Đorđević
- Saradnici: Elena Kulinska, Gorana Odanović, Kristina Vreščak, Milica Kovačević, Nevena Jovanović, Sonja Stojanović, Predrag Petrović

EVROPSKA UNIJA

Institucionalne i pravne novine

- Aktivnosti FRONTEX u 2010. godini (2)
- Programi borbe protiv terorizma (3)

Analize i procene

- Evropska konferencija o strategiji suzbijanja ilegalne trgovine narkoticima (3)
- Evropska strategija za borbu protiv rodno zasnovanog nasilja (4)

SRBIJA

Institucionalne i pravne novine

- Informator Ministarstva unutrašnjih poslova (5)
- Problemi sa azilantima u Srbiji i Makedoniji (6)

Zanimljivosti

- Nasilje među đacima u porastu (7)
- Reforma policije u Srbiji iz ugla organizacija civilnog društva (8)

PREDSTAVLJAMO

Policajska saradnja u Jugoistočnoj Evropi

- Bilateralna saradnja Hrvatske i Srbije (10)

Publikacije

- Onlajn kurs „Uvod u bezbednosne politike EU“ (11)
- Objavljen godišnji izveštaj o stanju ljudskih prava Beogradskog centra za ljudska prava (12)
- Novi normativni okvir reforme sektora bezbednosti u Srbiji (13)
- Uticaj terorističke pretnje na promenu policijske funkcije (14)

Pred vama je **Bilten o pitanjima unutrašnjih poslova Evropske unije i Srbije** koji je rezultat zajedničkog rada tri organizacije – Centra za civilno-vojne odnose, Beogradskog centra za ljudska prava i Foruma za bezbednost i demokratiju. Bilten je deo aktivnosti projekta „Podsticanje uključivanja civilnog društva u reformu policije u Srbiji“. Objavljen je uz podršku Misije OEBS u Srbiji, ambasada Holandije, Norveške i Mađarske, i Ženevskog centra za demokratsku kontrolu oružanih snaga (DCAF).

Ukoliko želite da se prijavite ili odjavite sa mejling liste biltena pošaljite e-mejl na sasadjordjevic@ccmr-bq.org.

EVROPSKA UNIJA

Institucionalne i pravne novine

Aktivnosti FRONTEX u 2010. godini

FRONTEX je nedavno objavio program rada u kome su predstavljeni prioriteti i aktivnosti planirane za 2010. godinu. U to ime, u dokumentu je predočena jasna namera Evropske komisije da ojača operativne kapacitete agencije – jačanjem pravnog okvira, povećanjem odgovornosti država članica EU da pruže neophodnu tehničku i kadrovsku podršku FRONTEX i jačanjem podrške trećim zemljama.

U dokumentu su identifikovana četiri glavna prioriteta za 2010. godinu:

- jačanje bezbednosti spoljnih granica kroz razvijanje analitičkog rada i mehanizama za prikupljanje obaveštajnih podataka;
- sprovođenje EU koncepta integrisanog upravljanja granicama;
- razvijanje efikasnog upravljanja granicama stvaranjem zajedničkih standarda delovanja na nacionalnom, evropskom i međunarodnom nivou;
- efikasno upravljanje resursima.

Prva stvar u programu koja posebno „upada u oči“ je ta da će se na predviđene operacije kontrole morskih granica izdvojiti najveći deo ukupnih operativnih troškova – 26,5 miliona evra od ukupno 56,9 miliona evra. Ipak, ovi troškovi su manji za 9,7 miliona evra u odnosu na prošlu godinu zbog ozbiljnih problema sa plaćanjem od 2007. godine.

Sprovođenje zajedničke politike Evropske unije (EU) za integrisano upravljanje granicama zahteva pojačavanje operativne saradnje između država članica na polju upravljanja spoljnim granicama EU. Ilka Laitinen, direktor FRONTEX je u nekoliko navrata naglasio značaj saradnje svih 27 država: „Mi imamo zajedničku spoljnu granicu i šta god da se desi na jednom kraju tih granica može da utiče na

sve države članice. Zato moramo da radimo zajedno.“ Laitinen ostaje prilično optimističan u pogledu ovog izazova: „Države članice su veoma posvećene radu; poseduju izuzetan elan.“ Na kraju je zaključio da je to dobar znak za dalji razvoj FRONTEX u 2010. godini.

Ilka Laitinen, direktor FRONTEX (Coleurope.eu)

U programu naglašen je i razvoj odnosa sa trećim zemljama na polju upravljanja granicama i readmisije. U praksi to znači da treće zemlje, tj. države koje nisu članice EU ili potencijalni kandidati za članstvo treba obavezati na saradnju sa EU, kroz potpisivanje sporazuma i otpočinjanje programa saradnje. Relativna potcenjenost ove vrste saradnje je iznenađujuća, posebno imajući u vidu da FRONTEX zapravo pokriva celokupnu strategiju bezbednosti granica EU. Jedan od najvećih problema koji treba da se dotakne ovim vidom saradnje je ilegalna imigracija koja je odavno prestala da bude izolovani problem jednog regiona. Samim tim, dobra saradnja na svim nivoima definisana je kao jedan od glavnih ciljeva akcija FRONTEX na duže staze.

Datum: 25. mart 2010.

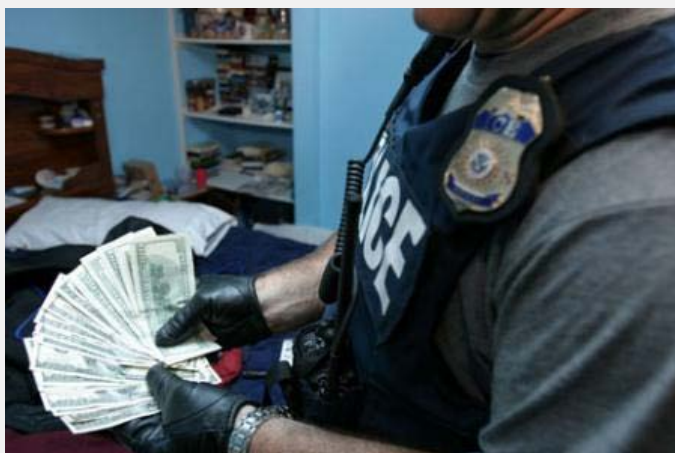
Autorica: Elena Kulinska, stažistkinja, Centar za civilno-vojne odnose

Linkovi: [FRONTEX 2010 Work Programme](#), [Europeanvoice.com](#), [Council of the EU](#)

Programi borbe protiv terorizma

Evropska komisija (EK) je 24. marta 2010. godine predložila stvaranje evropskog Programa za praćenje finansiranja terorizma (Terrorist Finance Tracking Programme, TFTP). Sličan program je uveden nakon 11. septembra 2001. godine u SAD.

EK je utvrdila da stvaranje TFTP predstavlja dugoročan cilj za EU. Sprovedenjem programa EU će obezbediti veću autonomiju u praćenju finansijskih podataka i vođenju protivterorističkih istraga. Neimenovan izvor iz EK ocenio je da stvaranjem TFTP Evropska unija „neće morati da prosleđuje podatke trećim zemljama, tj. državama nečlanicama; moći će samostalno da sprovodi istrage, kao i da razmenjuje svoje analize sa SAD“.

Istraga u toku (Thecrimereport.org)

Namera ove inicijative je da ponudi rešenje kako bi se prevazišao unutrašnji problem oko razmene finansijskih podataka sa SAD koji traje od decembra prošle godine. O programu će se raspravljati u predstojećim pregovorima EK i predstavnika američkih vlasti o novom privremenom sporazumu o razmeni finansijskih podataka preko belgijske kompanije SWIFT (Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication). Evropski parlament je početkom februara 2010. godine, na osnovu novih ovlašćenja dobijenih Lisabonskim ugovorom, odbio potpisivanje tzv. SWIFT sporazuma što je onemogućilo da ovaj sporazum stupi na snagu. Tom prilikom,

poslanici EP ocenili su da sporazum daje prevelika ovlašćenja američkim vlastima u korišćenju finansijskih podataka i da bi mogao da dovede do kršenja prava na privatnost evropskih građana.

EK izrazila je želju da odredbe prelaznog sporazuma budu izpregovorane do juna meseca ove godine, a da rok za stvaranje TFTP zavisi isključivo od pregovora sa SAD. U procesu stvaranja i sprovođenja TFTP potrebno je formulisati nove evropske zakone, koje će morati prihvatiti EP i države članice. Ipak, neki evropski zastupnici, sumnjaju da će države članice prepustiti te nadležnosti EU jer se radi o veoma osetljivom pitanju.

Novoizabrana Komisija će u sklopu novog mandata za pregovore o SWIFT sporazumu zatražiti da svi evropski građani imaju jednaka prava, kao i američki; da se finansijski podaci ne prosleđuju trećim stranama; da zahteve za podacima proverava evropsko pravosudno telo. Pretpostavlja se da bi tu ulogu imao EUROPOL ili neke novo telo, rekao je neimenovani izvor. Prilikom pregovaranja težiće se ka tome da zahtevi za većim brojem podataka budu isključivo ograničeni na protivterorističke istrage. Tako bi zahtevi za podacima bili precizniji i ograničeni, objasnio je izvor.

Datum: 25. mart 2010. godine

Linkovi: Entereurope.hr, Euractiv.com, Euobserver.com

Analize i procene

Evropska konferencija o strategiji suzbijanja ilegalne trgovine narkoticima

U Madridu krajem marta 2010. godine održana je konferencija o novom strateškom pristupu borbe za suzbijanje ilegalne trgovine narkoticima. Na skupu su prisustvovali visoki državni zvaničnici evropskih zemalja, predstavnici nacionalnih pravosudnih i organa za sprovođenje zakona, kao i

predstavnicima institucija EU u čijoj se nadležnosti nalazi borba protiv ilegalne trgovine narkoticima. Sastanak je organizovan sa ciljem da se razmene iskustava, znanja i metode primenjivane u borbi protiv nezakonitog prometa narkotika na teritoriji država članica, pod „kišobranom“ [Akcionog plana EU za borbu protiv droga 2009-2012](#) (EU Drugs Action Plan for 2009-2012).

*Rezultati borbe protiv ilegalne trgovine narkoticima
([Gdb.rferl.org](#))*

Imajući u vidu postojanje različitih načina borbe protiv ilegalne trgovine narkoticima u EU, nova strategija bi trebala da predloži efikasnije načine saradnje, kako bi se prevazišle nacionalne barijere, koje stvaraju nedoumice u radu policije i pravosuđa država članica. Tokom sastanka održano je pet okruglih stolova. Diskutovalo se o nacionalnim strategijama borbe protiv droga, specijalizaciji tužilaca za rad u oblasti suzbijanja ilegalne trgovine narkoticima, te o harmonizaciji procedura za policijsku saradnju i oduzimanje imovine proistekle iz protivzakonite trgovine narkoticima i sličnih krivičnih dela.

Učesnici konferencije su izrazili saglasnost da je stvaranje buduće integrisane strategije EU treba da doprinese produbljivanju policijske i pravosudne saradnje preko stvaranja zajedničkih baza podataka i pronalaženja podnesnih novčanih sredstava za rad nadležnih institucija.

Datum: 25. mart 2010.

Autorka: Milica Kovačević, stažistkinja, Centar za civilno-vojne odnose

Linkovi: [EU2010.es](#)

Evropska strategija za borbu protiv rodno zasnovanog nasilja

Svaka četvrta žena u EU je bar jednom u životu bila žrtva fizičkog nasilja, a svaka deseta žrtva seksualnog nasilja. Tu činjenicu istakao je Jerži Buzek, predsednik Evropskog parlamenta (EP) na javnoj raspravi u EP o nasilju nad ženama, održanoj 8. marta 2010. godine. Istog dana, na sastanku Saveta za zapošljavanje, socijalnu politiku, zdravlje i pitanja potrošača ([Employment, Social Policy, Health and Consumer Affairs Council, EPSCO](#)) u Briselu, predstavnici 27 država članica EU su doneli smernice i instrumente Evropske strategije za borbu protiv rodno zasnovanog nasilja.

Stop nasilju nad ženama ([Barkun.hr](#))

Neke od mera koje obuhvata strategija jeste i uvođenje besplatne linije za pomoć ženama žrtvama nasilja, koji bi bio jedinstven telefonski broj (116016) u svim državama EU. Predviđeno je i stvaranje jedinstvene Evropske grupe za praćenje nasilja nad ženama (European observatory on gender-based violence) koja bi se bavila različitim aspektima rodno zasnovanog nasilja i podizanjem

nivoa svesti o ovom problemu. Jedna od mera strategije, koja će po mišljenju Vivijan Reding, komesarke EU za socijalna pitanja, izazvati najviše zakonskih i tehničkih poteškoća, jeste uvođenje evropskog naloga za zaštitu žrtva rodno zasnovanog nasilja. Ovim nalogom bi se žrtvama rodno zasnovanog nasilja, garantovali bezbednost i zaštita od nasilnika na celoj teritoriji EU, a ne samo u matičnoj državi, što je i u skladu sa prioritetima Stokholmskog programa – stvaranje mehanizama na osnovu kojih će ranjive grupe biti zaštićene, obezbeđivanje lakšeg pristupa pravdi. Zvaničnici EU su istakli da ovaj sastanak predstavlja značajan iskorak u borbi protiv rodno zasnovanog nasilja, dok bi uključivanje rodne perspektive u Strategiju EU 2020 znatno doprinelo povećanju rodne ravnopravnosti.

Stop rodno zasnovanom nasilju (EU2010.es)

Rodno zasnovano nasilje, prvenstveno porodično nasilje, je tema o kojoj se i u Srbiji poslednjih godina sve više govori u javnosti. Izvesni pomaci u rešavanju ovog problema su učinjeni, mada brzina odlučivanja u postupcima protiv nasilnika i visina izrečenih kazni nisu zadovoljavajući, a uočljiv je i manjak kampanja usmerenih na prevenciju ove vrste nasilja, što zahteva angažman šire društvene zajednice i većeg broja državnih institucija.

Datum: 26. mart 2010.

Autorka: Gorana Odanović, istraživačica, Centar za civilno-vojne odnose

Linkovi: Europa-eu-un.org, EU2010.es

SRBIJA

Analize i procene

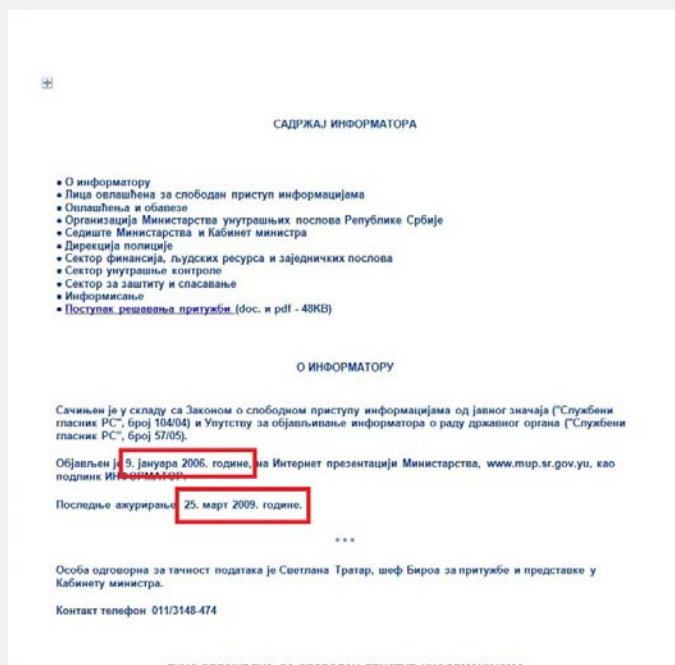
Informator Ministarstva unutrašnjih poslova

Prošlo je više od godinu dana od poslednjeg ažuriranja Informatora Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP), čija izrada (najmanje jednom godišnje) i redovno ažuriranje (najmanje jednom mesečno) predstavlja obavezu svakog državnog organa prema članu 39 Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja. Ovim činom MUP je prekršilo slovo zakona. Dodajemo i to da postojeći Informator nije u potpunosti skladu sa Uputstvom za objavljivanje informatora o radu državnog organa, što je dodatni razlog za kritiku nedovoljne transparentnosti rečenog državnog organa.

Posmatrajući informatore državnih organa koji primenjuju silu – vojsku, policiju, bezbednosno-obaveštajne službe, kao i državne organe sa određenim policijskim ovlašćenjima, nailazimo na sledeću situaciju. Informator Ministarstva odbrane objavljen je 27. februara 2008. godine, ali ne postoji informacije o kasnijem ažuriranju. Bezbednosno-informativna agencija je dopunila informator 15. juna 2009. godine, a nedavno je informator ažurila i Uprava carina – 22. januara 2010. godine. Kako je MUP poslednji put ažurirao Informator 25. marta 2009. godine, jedini organ koji se nalazi ispred MUP u neažuriranju informatora je Ministarstvo odbrane koje više od dve godine nije dopunilo svoj informator.

Već nekoliko puta je istaknuto kojim informacijama je potrebno dopuniti Informator – o uslugama koje MUP pruža, procedurama za ostvarivanje prava pred tim organom, najznačajnim mišlje-

njima o primeni zakona koje MUP u svom radu koristi, budžetskim sredstvima i njihovom trošenju. Potrebno je u Informatoru dopuniti i objasniti procedure o postupku za rešavanje pritužbi i naglasiti ulogu Biroa za pritužbe i predstavke MUP. Na internet stranici već postoje te informacije, ali je potrebno da one postoje i u Informatoru. Ovo su sve obaveze propisane Uputstvom o objavljivanju informatora državnog organa u kom je propisan standardni format i sadrži informatora u skladu sa relevantnim zakonom.

ЛИЦА ОВЛАШЋЕНА ЗА СЛОБОДАН ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА
Informator MUP (MUP.gov.rs)

Još uvek nedostaje volja ili postoji otpor unutar MUP da redovno objavljuje informacije o planovima, rezultatima rada ili ciljevima za nekoliko narednih godine, tj. nedostaju dugoročni i srednjoročni planovi razvoja. Još uvek ne postoji sveobuhvatna strategija reforme policije, iako je Ivica Dačić, ministar unutrašnjih poslova, početkom 2009. godine najavio rad na izradi strategije. Dodatni razlog za zabrinutost je taj da informacije o trošenju budžetskih sredstava kojima raspolaže MUP nisu dostupne javnosti.

U izveštaju Poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti iz 2009. godine

primetan je napredak u odnosu na 2008. godinu gde je MUP okarakterisan kao organ sa „posebnim problemima“ sa primenom Zakona o slobodnom pristupu informacija, zbog broja odbijenih zahteva ili uskraćenih informacija. U novom izveštaju Poverenik je pohvalio MUP zbog značajnog napretka u primeni zakonu, čemu su doprineli „razgovori poverenika i ministra o nužnosti unapređenja postupanja u ovoj materiji kao i spremnost ministra da u tom pravcu preduzima i krupne konkretne korake kao što je npr. formiranje posebne organizacione jedinice koja se bavi ovim poslovima“. Ipak, u izveštaju je navedeno da su neophodni bolji rezultati, naročito u pogledu izvršenja naloga Poverenika iz ranijeg perioda,.

Datum: 31. mart 2010. godine

Autor: Saša Đorđević, istraživač, Centar za civilno-vojne odnose

Linkovi: [Izveštaj Poverenika za informacije od javnog značaja](#), [Informator Ministarstva odbrane](#), [Informator MUP](#), [Informator BIA](#), [Informator o radu Uprave carina](#), [Vlada Republike Srbije](#)

Problemi sa azilantima u Srbiji i Makedoniji

U martu ove godine u Srbiju su vraćeni njeni državljani koji su podneli zahtev za azil u Belgiji i Švedskoj. U pitanju su uglavnom Albanci i Romi iz južne Srbije i Sandžaka koji se nalaze u teškoj materijalnoj situaciji i koji su, nedovoljno informisani o uslovima koje je potrebno zadovoljiti da bi se dobio azil, krenuli su u potragu za boljim životom. Namera im je bila da, jednom kad uđu u Šengenski prostor, odbace svoje srpske pasoše i zatraže azil na bazi loših životnih uslova u Srbiji. Ovde se radi o ljudima koji su dobrovoljno i samoinicijativno otišli bežeći od „turobne“ stvarnosti. Pojedine organizovane kriminalne grupe su to iskoristile.

Obaveštenje o besplatnom povratku, plakat belgijskih vlast (Vreme.com)

Policijskom saradnjom srpske i makedonske policije srpska strana je upoznata sa delovanjem organizovanih kriminalnih grupa u Makedoniji koje se bave odvođenjem ljudi u države Evropske unije radi dobijanja azila, ali je navela da istih nema u Srbiji.

Da li će ovakva politika navesti Evropsku uniju da preispita svoju odluku o viznoj liberalizaciji ostaje da se vidi, a zvaničnici u Srbiji ponovo su obećali da će preuzeti sve potrebne mere da se ovakvi slučajevi ne ponove. Ivica Dačić, ministar unutrašnjih poslova Srbije, izjavio je povodom ovog događaja da je Srbija odlučna da uveri EU da nema razloga za strah, kao i da će Srbija istražiti pojedinačne slučajeve i mogućnost prisustva organizovanog kriminala. Krivični postupci protiv podnosioca zahteva za azil neće biti vođeni, ali će biti preduzete preventivne mere. Situacija podnošenja zahteva za azil je ipak drastično smanjena posle vraćanja podnosilaca zahteva u države iz kojih potiču.

Građani Srbije, posebno u ruralnim sredinama očito nisu dovoljno informisani da je njihova država u skladu sa obavezama preuzetim poptisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju i sporazuma o viznoj liberalizaciji i readmisiji dužna da spreči. Kako prenose srpski mediji, Tanja Fajon, izvestilac Evropskog parlamenta za viznu liberalizaciju pozvala je vlasti u Makedoniji i Srbiji „da povedu informativne kampanje i obaveste svoje

građane o postojanju agencija koje im lažnim obećanjima o boljem životu na Zapadu samo uzimaju novac“.

Datum: 20. mart 2010.

Autorka: Kristina Vreščak, stažistkinja, Centar za civilno-vojne odnose

Linkovi: Smedia.rs, Danas.rs

Nasilje među đacima u porastu

„Zaustavimo nasilje zajedno – nasilje ne prestaje samo“ naziv je nove kampanje koju su pokrenuli Ministarstvo prosvete i UNICEF sa ciljem smanjenja nasilja u osnovnim i srednjim školama. Prema izvorima iz Ministarstva prosvete od početka godine zabeleženo je čak 140 slučajeva nasilja u školama. Taj podatak je i glavni podsticaj za pokretanje ovog programa.

Pogledajte video materijale kampanje „Zaustavimo nasilje zajedno – nasilje ne prestaje samo“

Nasilje se definiše kao svaki oblik ponašanja koji ima za cilj namerno nanošenje fizičkog ili psihičkog bola drugome. Prema rezultatima istraživanja koje je sproveo Institut za psihologiju u 116 škola u Srbiji, čak 65 odsto đaka pretrpi bar neki oblik nasilja bar jednom u tri meseca. Utvrđeno je da je nasilje među đacima u osnovnim češće nego u srednjim školama, što se pripisuje emocionalnom i

psihičkom sazrevanju. U rezultatima se navodi da svaki deseti učenik nosi oružje u školu. Podatak koji dodatno zabrinjava je taj da je nasilje između profesora i učenika (bilo da govorimo o fizičkom ili o različitim formama verbalnog i psihičkog nasilja) učestalija pojava od vršnjačkih sukoba.

„Ja sam faca“ – kampanja u okviru projekta Škola bez nasilja (Unicef.rs)

Zabrinjavajući rezultati do kojih se došlo istraživanjem, pokrenuli su Ministarstvo prosvete na kampanju kako bi se podigla svest o problemu nasilja kao svakodnevnoj pojavi u školama u Srbiji. U planu je formiranje jasno definisane procedure za beleženje nasilja i preduzimanje mera adekvatne zaštite. Poseban akcenat stavljen je na pružanje pomoći deci, žrtvama nasilja, kroz uključivanje domova zdravlja, centara za socijalni rad, policije i opštinskih uprava u sprovođenje programa.

Međutim, sve navedene mere se primenjuju tek nakon primećenih slučajeva nasilja. Ministarstvo

prosvete i UNICEF su predložili čitav niz predloga za edukaciju nastavnika i školskog osoblja o veštinama komunikacije, o otvorenom dijalogu između dece i odraslih, o uzajamnoj toleranciji, što bi trebalo da omogući adekvatno suočavanje sa problemom, ali i njegovu prevenciju.

Kampanja „Zaustavimo nasilje zajedno – nasilje ne prestaje samo“ nije prvi pokušaj Ministarstva prosvete da se stane na put ovom problemu. Ona je sastavni deo programa „Škola bez nasilja“, koji je pokrenut još 2005. godine, a danas se sprovodi u 196 škola u Srbiji. U proteklih pet godina urađeno je dosta toga – unapređena je tehnička bezbednost škola poboljšanim osvetljenjem, postavljanjem video kamera, organizovanjem dežurstava i postavljanjem školskih policajaca. Donet je Protokol o zaštiti dece od nasilja u školama, a radi se i na izradi standarda za vrednovanje rada školskih ustanova.

Ipak, ovo su samo početni koraci. Složenost problema nasilja zahteva uključivanje čitave zajednice u njegovo rešenje. Samo kroz vertikalnu povezanost škola, nadležnih državnih institucija, medija i naravno porodice, možemo očekivati vidljive rezultate.

Datum: 20. mart 2010.

Autorka: Nevena Jovanović, stažistkinja, Centar za civilno-vojne odnose

Linkovi: Danas.rs, Unicef.rs

Reforma policije u Srbiji iz ugla organizacija civilnog društva

U ponedeljak, 8. marta 2010. godine, u Medija centru u Beogradu predstavljena je druga Zbirka predloga praktične politike za reformu policije u Srbiji, koju zajednički objavljuju Beogradski centar za ljudska prava, Centar za civilno-vojne odnose i Forum za bezbednost i demokratiju, u okviru projekta „Podsticanje uključivanja civilnog društva u reformu policije“.

Prezentacija Zbirke u Medija centru (Mc.rs)

Na predstavljanju Zbirke govorili su Miroslav Hadžić, predsednik Upravnog odbora Centra za civilno-vojne odnose i autori tri predloga praktične politike – Žarko Marković iz Beogradskog centra za ljudska prava, Saša Đorđević iz Centra za civilno-vojne odnose i Jan Litavski iz Foruma za bezbednost i demokratiju.

Nakon kratkog uvodnog predstavljanja projekta i istraživača, profesor Hadžić je istakao značaj učešća civilnog društva u postupku reforme celokupnog sektora bezbednosti, i upozorio na lošu praksu usvajanja dokumenata iz ove oblasti bez prethodne javne rasprave i uz nedostatak transparentnosti. On je primetio da postoji „hiperinflacija strategija“, koje se usvajaju olako i u velikom broju, ali da nedostaju konkretni, dobro osmišljeni planovi za njihovo sprovođenje.

Žarko Marković, čiji predlog praktične politike je usmeren na poboljšanje pravne regulative kojom je uređena upotreba sredstava prinude od strane policije, skrenuo je pažnju na nedostatke Pravilnika o tehničkim obeležjima i načinu upotrebe sredstava prinude koji se odnose na postupak izveštavanja policijskih službenika o upotrebi sredstava prinude i postupak ocenjivanja opravdanosti i pravilnosti upotrebe sredstava prinude. Pored ovoga, bilo je reči i o neusklađenosti odredbi Krivičnog zakonika sa odredbama Konvencije protiv torture, kao i blagim kaznama zaprećenim za krivična dela koja

policijski službenici mogu izvršiti nezakonitom upotrebom sile.

Saša Đorđević predočio je ideju o stvaranju institucionalnog okvira prevencije kriminala gde bi Nacionalni savet i sedam regionalnih timova za prevenciju kriminala predstavljali „stub“ prevencije kriminala u Srbiji. Izgradnja institucionalnog okvira zahteva izradu strateškog i akcionog plana, podršku političkih stranaka, Ministarstva unutrašnjih poslova i pokretanje javne rasprave. Saša je istakao da je potrebno nastaviti rad na pisanju Nacionalne strategije prevencije kriminala, ali da je to samo početni korak. Bez efikasnih programa prevencije kriminala i sprovođenja strategije sve mere se nalaze pod znakom pitanja, naglasio je Saša.

Prezentacija Zbirke u Medija centru (Mc.rs)

Jan Litavski predstavio je dosadašnje rezultate, kao i konkretne preporuke za sprečavanje nasilja na sportskim priredbama. Istakao je da se situaciju poboljšala nakon ubistva Brisa Tatona, francuskog navijača FK Tuluz. Ipak, potrebno je da se omogući saradnja Ministarstva unutrašnjih poslova i ostalih državnih organa sa organizacijama civilnog društva i organizatorima sportskih priredbi, kao i da se usvoji poseban strateški plan za borbu protiv nasilja na sportskim priredbama. Potrebno je da MUP razvija nove kampanje kojima će povećati poverenje i apelovati na one grupe ljudi koje sprovode nasilje na sportskim terenima, zaključio je Jan.

Projekat „Podsticanje uključivanja civilnog društva u reformu policije” sprovodi se uz podršku Misije OEBS u Srbiji, ambasada Holandije, Mađarske i Norveške i Ženevskog centra za demokratsku kontrolu oružanih snaga (DCAF).

Zbirka u medijima:

Dnevni list Danas – Osnivanje Nacionalnog saveta za prevenciju kriminala i kontrolisanje represivnih mera u radu policije ključni su u reformi policije i uključivanju civilnog društva u tu oblast, zaključak je jučerašnje prezentacije projekta „Podsticanje uključivanja civilnog društva u reformu policije”.

Radio televizija Vojvodina, Press Online – Reč je o priručniku na engleskom i srpskom jeziku, u kome su navedene konkretne preporuke za unapređenje rada policije u upotrebi sredsstva prinude, podsticaju za stvaranje Nacionalnog saveta za prevenciju kriminala i prevenciju nasilja na sportskim terenima.

Datum: 10. mart 2010.

Linkovi: [Zbirka predloga praktične politike za reformu policije u Srbiji](#), [Medija centar](#)

PRESTAVLJAMO

Policijska saradnja u Jugoistočnoj Evropi

Bilateralna saradnja Hrvatske i Srbije

Bilateralna saradnja Hrvatske i Srbije „zahuktala” se nakon regionalne konferencije u Brdu kod Kranja koja je završena zajedničkom izjavom prisutnih učesnika o potrebi produbljivanja dobrosusedskih odnosa i jačanja regionalne saradnje. Ipak, mnogi su ocenili konferenciju kao „promašaj” i/ili da nije ispunila „diplomatska očekivanja” usled bojkota Srbije koji je usledio zbog učešća delegacije Kosova kao samostalne države. Veoma brzo posle konferencije, Ivo Josipović i Boris Tadić, predsednici Hrvatske i Srbije, održali su iznenadni neformalni sastanak u Opatiji (Hrvatska) tokom kog su razgovarali o načinima produbljivanja političke saradnje i

rešavanju nekih otvorenih pitanja. Na „periferiji” ovih događaja došlo je i aktuelizacije priče o stvaranju zajedničkog centra za borbu protiv organizovanog kriminala i terorizma čiji su inicijatori Tomislav Karamarko i Ivica Dačić, ministri unutrašnjih poslova Hrvatske i Srbije.

Tomislav Karamarko i Ivica Dačić, ministri unutrašnjih poslova Hrvatske i Srbije (Slobodnadalmacija.hr)

Ideja o stvaranju zajedničkog centra pomenuta je još u maju 2009. godine prilikom potpisivanja Sporazuma o policijskoj saradnji između Hrvatske i Srbije. Dačić je prilikom potpisivanja sporazuma izjavio da bi uloga centra bila da „koordinira razmenu svih kriminalističkih i obaveštajnih informacija, što bi pomoglo da držimo situaciju pod kontrolom i da ubuduće idemo ispred kriminalnih akcija”. Centar, po rečima Dačića u nedavnom intervjuu za hrvatski Jutarnji list „ne bi dirao u druge regionalne strukture za borbu protiv organizovanog kriminala, kao što je SECI centar iz Bukurešta”.

Sličnu ideju, doduše u različitoj oblasti saradnje, su predstavili i zvaničnici iz Bosne i Hercegovine na šestoj ministarskoj konferenciji o saradnji u oblasti granične bezbednosti, održanoj u Beogradu, marta 2009. godine. Tada je predloženo stvaranje Koordinacionog centra za saradnju graničnih policija. Ono što posebno „upada u oči” i izaziva dileme je problem stvaranja novih bilateralnih ili regionalnih tela u regionu Jugoistočne Evrope ili zapadnog Balkana, iako već postoji deset regionalnih tela čiji je glavni

fokus, ili jedna od oblasti interesovanja, saradnja u oblasti pravosuđa ili unutrašnjih poslova. Zar nije pogodnije rešenje da se napori za produblivanje bilateralne policijske saradnje iskoriste za povećavanje kapaciteta, a samim tim i značaja postojećih regionalnih tela. Dobra bilateralna policijska saradnja je preduslov za regionalnu i stvaranje ambijenta dobrosusedskih odnosa, što je, pak, jedan od preduslova za punopravno članstvo u Evropskoj uniji.

Budućnost saradnje hrvatske i srpske policije

Jedno od rešenja za produblivanje bilateralne policijske saradnje, a da se pri tome ne stvaraju nova tela, je razvijanje policijske diplomatije između Hrvatske i Srbije. To podrazumeva odašiljanje policijskih atašea ili oficira za vezu u diplomatskim misijama – za Srbiju u Ambasadi u Zagrebu i Generalnom konzulatu u Vukovaru, odnosno za Hrvatsku, u Veleposlanstvu u Beogradu i Generalnom konzulatu u Subotici.

Potrebno je sagledati sve načine policijske saradnje i na bilateralnom i multilateralnom nivou, a zatim izabrati efikasnije uvažavajući principe racionalnog trošenja ljudskih i materijalnih resursa. Mnogo puta je istaknuto da organizovani kriminal ne prepoznaje granice, a ono što je preživelo nakon Titove Jugoslavije je „samo bratstvo i jedinstvo kriminalnih grupa i ono traje do danas“, kao što je istakao ministar unutrašnjih poslova Srbije.

Datum: 27. mart 2010.

Autor: Saša Đorđević, istraživač, Centar za civilno-vojne odnose

Linkovi: Jutarnji.hr, RTS.rs

Publikacije

Onlajn kurs „Uvod u bezbednosne politike EU“

Uvodni kurs o politikama bezbednosti Evropske unije (<http://eubezbednost.ccmr-bg.org>) namenjen je svima onima koji žele da se upoznaju sa razvojem EU kao bezbednosne zajednice. Kurs je odgovor istraživačkog tim Centra za civilno-vojne odnose na nedostatak literature na srpskom jeziku o bezbednosnim dimenzijama evropskih integracija, kao i potrebe da se ova tematika približi što je moguće većem broju zainteresovanih putem interneta. Kurs je nastao u okviru projekta „Škola za evropsku bezbednost“ koju je Centar za civilno-vojne odnose realizovao tokom 2009. godine. Autori tekstova su istraživači Centra za civilno-vojne odnose. Urednica kursa je mr Sonja Stojanović, direktorka Centra. Nastanak kursa omogućen je podrškom Evropske unije kroz Fond za evropske integracije.

Želja autora je da pomoću kursa upoznaju čitaoci sa osnovama evropske bezbednosne arhitekture, istorijom razvoja ovih politika, osnovnim konceptima i aktuelnim dilemama na novi, interaktivan način. Ovaj kurs nudi i nove aktuelne sadržaje, kao što su analiza Evropske strategije bezbednosti i pregled institucionalnih novina koje donosi Lisabonski sporazum. Pored toga, u skoro svim lekcijama posebna pažnja je posvećena interakciji evropskih bezbednosnih politika sa regionom Zapadnog Balkana bilo kroz politiku proširenja ili kroz civilne i vojne misije u našem regionu. Ovim kursom pokrivena je i tema koja je novina i unutar evropske bezbednosne elite, a to je pomoć EU reformama sektora bezbednosti u drugim zemljama. Kurs je namenjen kako članovima akademske zajednice,

donosiocima odluka i učesnicima u formulaciji politika tako i široj javnosti zainteresovanoj za ovu problematiku. Ovaj onlajn kurs je postao deo nastavnog materijala na više predmeta na Fakultetu političkih nauka.

The screenshot shows the website for the online course 'Uvod u bezbednosne politike EU'. At the top, there is a navigation menu with links for 'Naslovna', 'O Centru', 'O projektu', 'ONLJAJN LEKCIJE', 'Dodatni materijal', 'O autorima', and 'Kontakt'. Below the menu is a banner image showing a group of people in military uniforms standing in front of a building. The main heading is 'Uvod u bezbednosne politike EU'. Below this, there is a section titled 'Uvod u bezbednosne politike EU' with a sub-heading 'Dobro došli na onlajn kurs Uvod u bezbednosne politike EU.'. The text describes the course as an online course for the European Union, aimed at providing an overview of EU security policy. It mentions that the course is part of a larger project 'Škola za evropsku bezbednost' and is supported by the European Union through the Erasmus+ program. There are also icons for 'Hronologija evropskih bezbednosnih integracija' and 'Pristupite lekcijama u PDF-u'.

Naslovna strana onlajn kursa (EUbezbednost.ccmr-bg.org)

U sadržaju kursa i na početku svake lekcije može se saznati koje su ključne tačke učenja u svakoj lekciji i na taj način odabrati teme koje čitaocu mogu biti od najvećeg interesa. Za one koji žele da saznaju više o temama iz ovog kursa, na kraju svake lekcije, kao i u rubrici Dodatni materijali navedeni su korisni izvori. Dodatni materijali su relevantni pojmovi iz Rečnika evropske bezbednosti, Hronologija evropskih integracija i nove analize na srpskom jeziku. Na kraju svake lekcije je test kojim čitaoci mogu da provere da li su usvojili minimum gradiva koje se pruža. Odgovori na sva pitanja u testu se nalaze u lekcijama. Sam kraj kursa omogućava i novi nivo interakcije čitaoca sa autorima – naime, čitaoci su pozvani da daju svoje mišljenje o kursu, na taj način direktno pomažući da se budući kursevi ovog tipa usavrše i prilagode potrebama krajnjih korisnika.

Objavljen godišnji izveštaj o stanju ljudskih prava Beogradskog centra za ljudska prava

Dina Dobrković, ur, *Ljudska prava u Srbiji 2009 – pravo, praksa i međunarodni standardi ljudskog prava*, 2010, Beograd, Beogradski centar za ljudska prava

Beogradski centar već dvanaest godina objavljuje svoj sintetički i sveobuhvatan izveštaj o stanju ljudskih prava u zemlji, čija je svrha da se prikažu i ocene ustavna i zakonska rešenja u oblasti ljudskih prava. Srbiju obavezuju mnogi međunarodni ugovori, između ostalih i oni kojima država preuzima dužnost da poštuje i osigura poštovanje ljudskih prava. Zato se analiza usredsredila na utvrđivanje obima u kome je domaće zakonodavstvo usaglašeno sa standardima iz dva najvažnija univerzalna međunarodna ugovora usvojena u Ujedinjenim nacijama i ratifikovana od strane naše države – Pakta o građanskim i političkim pravima i Pakta o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima, kao i sa Evropskom konvencijom o ljudskim pravima, pošto je Srbija kao članica Saveta Evrope u obavezi da uskladi svoje zakonodavstvo sa ovom konvencijom i praksom Evropskog suda za ljudska prava. Ove godine Srbija je ratifikovala i revidiranu Evropsku socijalnu povelju, pa je značajna pažnja posvećena i usaglašenosti domaćeg zakonodavstva s ovim dokumentom.

Izveštaj sadrži dva dela. U prvom delu analiziraju se i bliže objašnjavaju zakonska rešenja koja se tiču ljudskih prava. Analizirane su ustavne odredbe, najvažniji važeći zakoni i neki podzakonski akti koji mogu da utiču na puno uživanje ljudskih prava. Komentarišu se i neki važni zakoni koji će tek stupiti na snagu, kao i predlozi i nacrti zakona koji zadiru u oblast koja se obrađuje. Odgovarajuće odredbe domaćih zakona pored se sa članovima paktova UN i Evropske konvencije o ljudskim pravima i

tumačenjima koja pruža praksa komiteta UN i Evropskog suda za ljudska prava.

Naslovna strana izveštaja

Drugi deo izveštaja posvećen je stvarnom uživanju, ograničenjima ili kršenjima ljudskih prava koja su garantovana međunarodnim ugovorima i Ustavom i zakonima Srbije. Odeljak Ljudska prava u primeni – Odabrane teme, pored tekstova koji govore o nivou poštovanja pojedinih ljudskih prava u praksi, obuhvata i posebne tematske celine koje obrađuju veći broj pojedinih ljudskih prava koje odgovarajuća tema najviše povezuje, kao i one zasebne teme čiji je izbor, kao i u prethodnim izveštajima, uslovljen time što imaju snažne političke implikacije, a istovremeno utiču na stanje ljudskih prava u zemlji.

Za reformu policije posebno su zanimljivi delovi u kojima se razmatra odnos prava na život i policije; postupanje policije i zabrane mučenja i nečovečnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja; analiza zakonodavstva i prakse u borbi protiv organizovanog kriminala u Srbiji.

Saradnici Beogradskog centra sistematski su pratili medije i izveštaje i saopštenja međunarodnih

i domaćih nevladinih organizacija. Iz obimne građe izdvojene su one pojave koje ukazuju da se pojedina prava ozbiljno krše.

Objavlivanje Izveštaja podržali su Delegacija Evropske unije u Beogradu i Ambasada Savezne Republike Nemačke. Izveštaj je objavljen u okviru šireg projekta koji finansira Delegacija Evropske unije, a koji ima za cilj unapređenje izveštavanja o ljudskim pravima kroz saradnju s nevladinim organizacijama iz zemlje.

Izveštaj možete preuzeti sa sledećeg [linka](#).

Datum: 26. mart 2010.

Autor: Žarko Marković, istraživač, Beogradski centar za ljudska prava

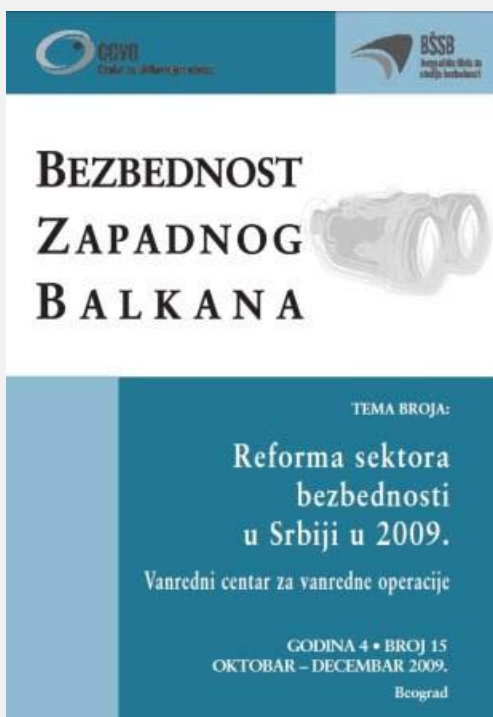
Novi normativni okvir reforme sektora bezbednosti u Srbiji

Bezbednost zapadnog Balkana, godina IV, broj 15, 2009, Beograd, Centar za civilno-vojne odnose.

Tema petnaestog broja časopisa Centra za civilno-vojne odnose *Bezbednost zapadnog Balkana* je novi normativni okvir reforme sektora bezbednosti u Srbiji.

Novi normativni okvir u Srbiji

Narodna skupština Republike Srbije je usvojila set zakona kojim se uređuje odbrana i bezbednost Republike Srbije. Ti zakoni su: Zakon o Vojnobezbednosnoj i Vojnoobaveštajnoj agenciji, Zakon o učešću Srbije u multinacionalnim operacijama, Zakon o izmenama i dopunama Zakona o Vojsci Srbije, Zakon o tajnosti podataka i Zakon o civilnoj službi. Skupština Srbije je usvojila i nekoliko strateških dokumenata – Strategiju nacionalne bezbednosti, Strategiju odbrane, te Nacionalnu strategiju borbu protiv organizovanog kriminala. Usvajanjem ovih važnih zakona i strategija, Srbija je konačno privela kraju prvu generaciju reforme sektora bezbednosti. Ostalo je još da se usvoje novi zakon o BIA i zakon o privatnoj bezbednosti.

Naslovna strana časopisa BZB

Sigurno je da će pomenuti dokumenti imati pozitivne efekte na celokupan sektor bezbednost. Ipak, važno je napomenuti i to da su pojedina rešenja nekih zakona veoma zabrinula javnost. Na primer član 14a Zakon o izmenama i dopunama Zakona o Vojski Srbije kojim se profesionalnom pripadniku Vojske Srbije zabranjuje učešće u aktivnostima udruženja čiji je sadržaj reforma sistema odbrane i Vojske Srbije, usklađivanje propisa sa standardima EU, izgradnja strategije odbrane i Doktrine Vojske Srbije; učešće u multinacionalnim operacijama i unutrašnji odnosi u Vojski Srbije. Pored toga, tokom procesa izrade ovih propisa bilo je vidno nastojanje njihovih pisaca da znatno umanje standarde demokratske civilne kontrole izvojevane prethodnim zakonima. No, pod pritiskom javnosti mnoga problematična rešenja koja su se nalazila u nacrtima zakona su izbačena iz predloga, te se nisu ni našla u usvojenim zakonima. Konačno, važno je napomenuti i to da je iz procesa donošenja ovih dokumenata uočljiv trend da državne institucije ne organizuju kvalitetne javne rasprave o njima. Tako je većina ovih dokumenata predočena javnosti pred

božićne i novogodišnje praznike i/ili za vreme letnjih odmora.

Istraživači Centra u svojim tekstovima predstavljaju čitaocima ključna rešenja novousvojenih dokumenata, kao i njihove sporne tačke. Dalje, predstavljene su i analizirane javne rasprave koje su različite državne institucije i organizacije civilnog društva o njima bile organizovale. Takođe, Adel Abusara čitaocima upoznaje sa tim kako EU u svom Izveštaju o napretku zemalja Zapadnog Balkana za 2009. godinu ocenjuje napredak reforme sektora bezbednosti u Srbiji u 2009. godini.

Osim toga, u ovom broju čitaocima donosimo i niz drugih tekstova koji se nalaze van okvira glavne teme broja. To su najpre tekst Adela Abusara i Marka Savkovića o najavljenom formiranju Centra za vanredne situacije u Nišu, kao i tekst Nataše Hroneske o Zakonu o energetici u Makedoniji. Slede potom tekstovi Veronik Panšo o neutralnosti Švajcarske i Barda Knudsen o jačanju kompetentnosti Norveške o pitanjima međunarodne bezbednosti. Konačno, u ovom broju možete pročitati i prikaz knjige Kieron O'Hara i Nigel Shadbolt *The Spy in the Coffie Machine – The End of Privacy as We Know It* koju je napisao Igor Novaković.

Časopis Bezbednost zapadnog Balkana možete preuzeti sa sledećeg [linka](#).

Autor: Predrag Petrović, urednik petnaestog broja časopisa Bezbednost zapadnog Balkana

Uticaj terorističke pretnje na promenu policijske funkcije

Nenad Milić, „Uticaj terorističke pretnje na promenu policijske funkcije“ u *Revija za bezbednost*, godina IV, broj 1, 2010, pp. 26-43.

Autor nastoji da u tekstu odgovori na pitanje da li koncept rada policije u zajednici može biti podjednako efikasan i na planu suprotstavljanja terorističkoj pretnji. Osnovna pretpostavka analize jeste da je koncept uslužno orijentisanog rada

policije u zajednici nastao na slabostima tradicionalnog, reaktivnog modela i da danas niko ne dovodi u pitanje njegovu superiornost kada je reč o suprotstavljanju klasičnom kriminalitetu. Nakon terorističkih napada 11. septembra 2001. godine nastaju izazovi za koncept rada policije u zajednici i težnje ka povratku na stari, tradicionalni model koji se smatra prihvatljivijim za novo okruženje u kojem se vrši policijska funkcija. Autor iznosi argumente kojima potkrepljuje tezu da se policija u suprotstavljanju terorizmu, jednako kao i klasičnom kriminalu, mora osloniti na zajednicu. Partnerski odnosi policije i zajednice zasnovani na poverenju i uzajamnom poštovanju mogu rezultirati informacijama o planiranju terorističkih akata. Umesto da koncept uslužno orijentisanog rada u zajednici potisne u drugi plan, policija treba da intenzivira napor u njegovoj implementaciji jer partnerstvo i veze koje su stvorene između policije zajednice mogu voditi znatno efikasnijoj zaštiti građana od terorističkih pretnji.

Časopis Revija za bezbednost možete preuzeti sa sledećeg [linka](#).

Urednik, dizajn i tehnički urednik:

Saša Đorđević (sasadjordjevic@ccmr-bg.org)

Saradnici:

Elena Kulinska (ekoulinska@gmail.com)

Gorana Odanović (gorana.odanovic@ccmr-bg.org)

Kristina Vreščak (vrescak@hotmail.com)

Milica Kovačević (bucak80@gmail.com)

Nevena Jovanović (nensi_j@yahoo.com)

Predrag Petrović (predragpetrovic@ccmr-bg.org)

Recenzent:

Sonja Stojanović (sonjastojanovic@ccmr-bg.org)

Centar za civilno-vojne odnose

www.ccmr-bg.org | www.bezbednost.org

Beogradski centar za ljudska prava

www.bgcentar.org.rs

Forum za bezbednost i demokratiju

www.fbd.org.rs

Misija OEBS u Srbiji

www.osce.org/serbia/

Centar za demokratsku kontrolu oružanih snaga

www.dcaf.ch

Ukoliko želite da se prijavite ili odjavite sa mejling liste Biltena, pošaljite e-mejl na sasadjordjevic@ccmr-bg.org